

Kolégium rektora
07. 10. 2019

**Návrh
smernice rektora
Pravidlá používania insígnií, talárov, znelky a fanfár
pri akademických obradoch a akademických slávnostiach
a systém evidencie ich zapožičiavania
na Slovenskej technickej univerzite v Bratislave**

Predkladá: **doc. Ing. arch. Ľubica Vitková, PhD.**
prorektorka

Vypracovali: **doc. Ing. arch. Ľubica Vitková, PhD.**
doc. Ing. Monika Bakošová, PhD.
prorektorky
Mgr. Marianna Michelková
ÚVaŠŠ
PhDr. Mária Boriková, Mgr. Adriana Káňovičová
Archív STU

Zdôvodnenie: V zmysle Úlohy 8.15B/2019-V z dôvodu zabezpečenia jednotného dizajnu talárov a určenia pravidiel používania insígnií a talárov na akademických obradoch a akademických slávnostiach na STU. Materiál bol prerokovaný na zasadnutí Vedenia STU dňa 16. 09. 2019. (Podrobnejšie zdôvodnenie je uvedené na nasledujúcej strane.)

Návrh uznesenia: KR STU prerokovalo materiál: Návrh smernice rektora Pravidlá používania insígnií, talárov, znelky a fanfár pri akademických obradoch a akademických slávnostiach a systém evidencie ich zapožičiavania na Slovenskej technickej univerzite v Bratislave“
a) bez pripomienok
b) s pripomienkami
a odporúča rektorovi predmetný návrh interného predpisu vydať.

Zdôvodnenie

STU má v súčasnosti zakotvené rámcové ustanovenia týkajúce sa insígnií, talárov, znelky rektora a akademických obradov v článku 30 a 31 Štatútu STU v platnom znení. Zároveň používanie insígnií a ich vydávanie bližšie upravuje interný predpis STU Príkaz rektora č. 2/2005 Pravidlá používania a systém vydávania insígnií a talárov na STU zo dňa 09. 02. 2005.

Uvedený interný predpis nepokrýva všetky pravidlá, ktoré je potrebné ošetriť pri akademických obradoch a akademických slávnostiach uskutočňovaných na STU a v tejto súvislosti ani spôsob používaní insígnií a talárov na STU.

Používanie insígnií pri akademických obradoch a akademických slávnostiach sa spája s európskym univerzitným prostredím. STU, ako integrálna súčasť tohto prostredia a nasledovníčka slávnej Banskej akadémie v Banskej Štiavnici si ctí a dodržiava tieto tradície. STU, ako prvá, najväčšia a najúspešnejšia technická univerzita na Slovensku si aj prostredníctvom akademických obradov a akademických slávností a používaných insígnií a talárov uctieva svoj vznik, vývoj a osobnosti, ktoré ju formovali. Práve z dôvodu zachovania dôstojnosti akademických obradov a akademických slávností je nevyhnutné stanoviť jednotné pravidlá a ich dodržiavanie.

Samotné insígnie používané na STU, ktorými sú žezlo, reťaz rektora, reťaze prorektorov, reťaze dekanov fakúlt, reťaze prodekanov fakúlt a reťaze promótorov, ako aj odevy akademických funkcionárov – taláre a znelka rektora majú svoju historickú, ale aj umeleckú hodnotu.

Smernica rektora

číslo: xx/2019-SR

**Pravidlá používania insígnií, talárov, znelky a fanfár
pri akademických obradoch a akademických slávnostiach
a systém evidencie ich zapožičiavania
na Slovenskej technickej univerzite v Bratislave**

Dátum: DD. MM. 2019

Slovenská technická univerzita v Bratislave, Vazovova 5, Bratislava

V Bratislave DD. MM. 2019

Číslo: xx/2019-SR

Rektor Slovenskej technickej univerzity v Bratislave (ďalej len „STU“ alebo „univerzita“)
v súlade s článkom 30 a 31 Štatútu STU v platnom znení

v y d á v a

nasledovnú smernicu rektora

**Pravidlá používania insígnií, talárov, znelky a fanfár pri akademických obradoch
a akademických slávnostiach a systém evidencie ich zapožičiavania
na Slovenskej technickej univerzite v Bratislave
(ďalej len „smernica rektora“)**

Článok 1

Úvodné ustanovenia

1. Medzi akademické slobody a akademické práva STU dané jej platnou legislatívou¹ patrí aj právo používať insígnie a znaky a vykonávať akademické obrady.
2. Na STU sa konajú akademické obrady a akademické slávnosti, ktoré sú vyjadrením zachovania tradície univerzity a bližšie sú uvedené v článku 2 tejto smernice rektora.
3. Na účely tejto smernice rektora sa:
  - a) **akademickými funkcionármi STU** rozumejú rektor, prorektori, predseda Akademického senátu STU,
  - b) **akademickými funkcionármi fakúlt STU** rozumejú dekaní fakúlt STU, prodekaní fakúlt STU, predsedovia akademických senátov fakúlt STU,
  - c) **ďalšími významnými osobnosťami STU** rozumejú najmä členovia Vedeckej rady STU a vedeckých rád fakúlt STU, profesori, docenti a iní vysokoškolskí učители, výskumní a umeleckí pracovníci STU,
  - d) **význačnými hosťami STU** rozumejú osoby podľa rozhodnutia rektora.

¹ Zákon č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisoví

Článok 2 Akademické obrady a akademické slávnosti na STU

1. Akademickými obradmi na STU, pri ktorých sa používajú insígnie a taláre sú imatrikulácia, promócia a inaugurácia².
2. Akademickými slávnosťami na STU, pri ktorých sa môžu požívať insígnie a taláre sú najmä:
  - a) slávnostné otvorenie akademického roka,
  - b) slávnostné zasadnutie vedeckej rady STU a slávnostné zasadnutie vedeckej rady fakulty STU konané spravidla pri príležitosti odovzdávania čestných doktorátov, resp. iných významných udalostí STU a fakúlt STU,
  - c) slávnostné odovzdávanie dekrétov novovymenovaným docentom, profesorom, hosťujúcim profesorom a emeritným profesorom,
  - d) slávnostné odovzdávanie pamätných listov, resp. pamätných diplomov absolventom STU po 50 rokoch od skončenia štúdia,
  - e) prijímanie významných domácich a zahraničných hostí,
  - f) ďalšie slávnostné zhromaždenia academickej obce STU a slávnostné podujatia uskutočňované pri významných príležitostiach.
3. Bližšie o používaní insígnií a talárov na akademických slávnostiach STU podľa bodu 2 tohto článku je ustanovené v článku 6 tejto smernice rektora.
4. Na akademických obradoch a akademických slávnostiach na STU prináležia oslovenia nasledovným akademickým funkcionárom, ktoré sú nezameniteľné:
  - a) rektorovi „Magnificencia“,
  - b) dekanovi „Spectabilita“,
  - c) promótorovi a prorektorovi „Honorabilita“.

Článok 3 Insígnie

1. Na účely tejto smernice rektora insígniami používanými na STU sú: žezlo, reťaz rektora, reťaze prorektorov, reťaze dekanov fakúlt STU, reťaze prodekanov fakúlt STU a reťaze promótorov, ktoré sú zobrazené v prílohe č. 1 tejto smernice rektora.
2. Autorom prvej rektorskej reťaze a prorektorských reťazí je akademický sochár Jozef Kostka. Autorom druhej rektorskej reťaze, promótorských reťazí a žezla je akademický sochár Ladislav Snopek, ktorý je aj autorom reťazí dekanov nasledovných fakúlt STU: SvF, SjF, FEI, FCHPT, FA a FIIT. Autorom reťaze dekana MTF STU je akademický sochár Alexander Vika.
3. Ak ďalej nie je ustanovené inak, insígnie používané na STU sú nezameniteľné, pričom spôsob ich používania je bližšie určený v článku 6 tejto smernice rektora.

---

² Článok 31 Štatútu STU v platnom znení

Článok 4 Taláre

1. Taláre sú slávnostným oblečením používaným pri akademických obradoch a akademických slávnostiach na STU. Taláre sú na STU oprávnení používať akademickí funkcionári STU, akademickí funkcionári fakúlt STU, ďalšie významné osobnosti STU, význační hostia STU a pedel. Hostesky nosia peleríny s baretom.
2. Talár pozostáva z plášťa a baretu.
3. Vzhľad talárov akademických funkcionárov STU, akademických funkcionárov fakúlt STU, ďalších významných osobností STU, význačných hostí STU a pedela a vzhľad pelerín hostesiek má jednotný charakter, ktorý musí byť dodržaný pri všetkých akademických obradoch a akademických slávnostiach konaných na STU, ak sa STU zastupuje navonok aj na slávnostných podujatiach konaných mimo STU.
4. Talár rektora je dielom kostýmovej výtvarníčky Maríny Havran. Strih talárov prorektorov, predsedu Akademického senátu STU, dekanov fakúlt STU, význačných hostí STU a pedela je totožný. Ich autorom je kostýmový výtvarník Milan Čorba. Strih talárov prodekanov fakúlt STU, predsedov akademických senátov fakúlt STU a ďalších významných osobností STU je tiež rovnaký, vychádza z tradičnej formy, ktorá reprezentuje kontinuitu STU za ostatných približne 50 rokov.
5. Talár rektora a taláre prorektorov sú v bordovej farbe. **Talár rektora** má kožušinové lemovanie na okraji goliera a rukávov, baret je v bordovej farbe. **Taláre prorektorov** majú čierne lemovanie na okraji goliera a manžetách rukávov, baret je v čiernej farbe. **Talár predsedu Akademického senátu STU** je v čiernej farbe s bordovým golierom a s bordovým lemovaním, baret je v bordovej farbe. Taláre akademických funkcionárov STU sú zobrazené v prílohe č. 2 tejto smernice rektora.
6. **Taláre dekanov fakúlt STU** sú v čiernej farbe s lemovaním na okraji goliera a manžetách rukávov, baret je v čiernej farbe s lemovaním. **Taláre prodekanov fakúlt STU** sú v čiernej farbe s pelerínou bez goliera, s pozdĺžnym lemovaním a s lemovaním na manžetách, baret je v čiernej farbe s lemovaním. **Taláre predsedov akademických senátov fakúlt STU** sú v čiernej farbe s pelerínou bez goliera s pozdĺžnym lemovaním a s lemovaním na manžetách, baret je v čiernej farbe bez lemovania. **Taláre ďalších významných osobností STU** sú rovnaké ako taláre predsedov akademických senátov fakúlt STU s odlišeným užším lemovaním, baret je v čiernej farbe bez lemovania. Lemovania na jednotlivých talároch podľa tohto bodu sú vo farbách príslušných fakúlt STU. Taláre akademických funkcionárov fakúlt STU a ďalších významných osobností STU sú zobrazené v prílohe č. 3 tejto smernice rektora.
7. **Taláre pre význačných hostí STU** sú v čiernej farbe s béžovým lemovaním na okraji goliera a na manžetách rukávov, baret je v čiernej farbe s béžovým lemovaním. Vzhľad talára pre význačných hostí STU je zobrazený v prílohe č. 2 tejto smernice.
8. **Talár pedela** je v čiernej farbe s čiernym lemovaním na okraji goliera a na manžetách rukávov, baret je v čiernej farbe. Talár pedela dopĺňajú biele rukavice. Vzhľad talára pedela je zobrazený v prílohe č. 2 tejto smernice.

9. **Peleríny hostesiek STU** sú v bordovej farbe s čiernym lemovaním, s čiernym golierikom a s čiernymi gombičkami. Baret je v bordovej farbe. Vzhľad peleríny hostesky je zobrazený v prílohe č. 2 tejto smernice.
10. Fakulta STU môže na akademických obradoch a akademických slávnostiach príslušnej fakulty STU používať aj **peleríny hostesiek príslušnej fakulty STU**, ktoré sú v čiernej farbe s lemovaním vo farbe príslušnej fakulty STU, baret je v čiernej farbe. Vzhľad peleríny hostesky fakulty STU je zobrazený v prílohe č. 3 tejto smernice.
11. Ak ďalej nie je ustanovené inak, taláre používané na STU **sú nezameniteľné**, pričom spôsob ich používania je bližšie určený v článku 6 tejto smernice rektora.

Článok 5 Znelka rektora a fanfáry

1. **Znelka rektora STU**, ktorej autorom je hudobný skladateľ Igor Dibák, sa viaže na všetky akademické obrady a akademické slávnosti konané na STU, pri ktorých sú používané insígnie a taláre STU. Sprevádza príchod a odchod rektora ako najvyššieho predstaviteľa univerzity, prípadne prorektora, pokiaľ je tento poverený počas akademického obradu alebo akademického slávnosti na STU zastupovaním rektora.
2. **Fanfáry** sa používajú pri všetkých akademických obradoch a akademických slávnostiach konaných na STU, pri ktorých sú používané insígnie a taláre. Fanfáry sprevádzajú príchod a odchod ostatných účastníkov akademického obradu alebo akademického slávnosti STU oblečených v talároch, prípadne ďalších osôb podľa charakteru akademického obradu alebo akademického slávnosti na STU. STU používa na účely fanfár hudobné dielo **Richarda Straussa - Wiener Philharmoniker Fanfare** v súlade s osobitným predpisom³.

Článok 6 Spôsob používania insígnií a talárov

1. **Žezlo** pri akademických obradoch a akademických slávnostiach konaných na STU nosí pedel. Pedel so žezlom sprevádza príchod rektora, prípadne prorektora, pokiaľ je tento poverený počas akademického obradu alebo akademického slávnosti konanej na STU zastupovaním rektora. Pedel so žezlom môže sprevádzať príchod dekana len v prípade, ak na akademickom obrade alebo akademického slávnosti konanej na STU nie je prítomný rektor alebo rektorom poverený zastupujúci proktor. Pedel je oprávnený používať **talár pedela**.
2. **Reťaze** sú oprávnení používať rektor, prorektor, dekan fakúlt STU, prodekan fakúlt STU a promótori v súlade s týmto článkom.
3. **Taláre** sú oprávnené používať výhradne osoby uvedené v článku 4 bod 1 tejto smernice rektora pri akademických obradoch a akademických slávnostiach konaných na STU, ak zastupujú STU navonok aj na slávnostných podujatiach konaných mimo STU spôsobom podľa tohto článku.
4. **Reťaz rektora a talár rektora** je oprávnený používať výhradne rektor.

³ Zákon č. 185/2015 Z. z. Autorský zákon v platnom znení

5. **Prorektori** vždy používajú reťaze a taláre prorektorov a to aj v prípadoch, ak zastupujú rektora.
6. **Dekani fakúlt STU** používajú reťaze a taláre dekanov príslušnej fakulty STU. Reťaz a talár dekana fakulty STU použije prodekan fakulty STU, ktorý zastupuje príslušného dekana fakulty STU na akademickom obrade alebo na akademickej slávnosti konanej na STU, na ktorej sú prítomní dekanı ostatných fakúlt STU.
7. **Prodekani fakúlt STU** používajú reťaze a taláre prodekanov príslušnej fakulty STU s výnimkou prípadov podľa bodu 6 tohto článku.
8. **Promótori** používajú reťaze promótorov, ak funkciu promótoru vykonáva prorektor používa reťaz prorektora v súlade s bodom 5 tohto článku. Osoba, ktorá vykonáva funkciu promótoru používa talár, ktorý jej prináleží v súlade s touto smernicou rektora, pričom funkciu promótoru môže na STU vykonávať prorektor, prodekan fakulty STU alebo profesori, docenti a iní vysokoškolskí učitelia, výskumní a umeleckí pracovníci STU. Na promóciách absolventov bakalárskych a inžinierskych študijných programov, ktoré sa neuskutočňujú na fakulte STU, promótor použije talár pre význačných hostí STU podľa bodu 11 tohto článku.
9. **Talár predsedu Akademického senátu STU alebo predsedu akademického senátu fakulty STU** použije podpredseda Akademického senátu STU alebo podpredseda akademického senátu fakulty STU, ak zastupuje príslušného predsedu na akademickom obrade alebo na akademickej slávnosti konanej na STU.
10. **Taláre ďalších významných osobností STU** sú oprávnené používať osoby podľa článku 1 bod 3 písm. c) tejto smernice rektora.
11. **Taláre pre význačných hostí STU** sú oprávnené používať osoby podľa článku 1 bod 3 písm. d) tejto smernice rektora.
12. Na akademických obradoch na STU podľa článku 2 bod 1 tejto smernice rektora **sa používajú insígnie a taláre vždy.**
13. Na akademických slávnostiach na STU uvedených v článku 2 bod 2 písm. a) a b) tejto smernice rektora **sa používajú insígnie a taláre vždy.**
14. Na akademických slávnostiach na STU uvedených v článku 2 bod 2 písm. c) až f) tejto smernice rektora **sa môžu používať len reťaze bez talárov.**
15. Slávnostné úkony na akademických obradoch a na akademických slávnostiach konaných na STU podľa článku 2 tejto smernice rektora vykonávajú výhradne akademickí funkcionári STU, akademickí funkcionári fakúlt STU a promótori.

Článok 7

Systém evidencie a zapožičiavania insígnií a talárov

1. Prvú rektorskú reťaz a talár rektora spravuje Kancelária rektora STU, ktorá vedie ich evidenciu a zapožičiava ich organizátorovi akademického obradu alebo akademickej slávnosti konanej na STU alebo osobe ním poverenej.

2. Žezlo s podstavcom, druhú rektorskú reťaz, reťaze prorektorov, reťaze promótorov, taláre prorektorov, talár predsedu Akademického senátu STU, taláre pre význačných hostí STU, talár pedela, peleríny hostesiek STU spravuje Útvar vzdelávania a starostlivosti o študentov Rektorátu STU, ktorý vedie ich evidenciu a zapožičiava ich organizátorovi akademického obradu alebo akademickej slávnosti konanej na STU alebo osobe ním poverenej.
3. Reťaz dekana fakulty STU, taláre akademických funkcionárov fakulty STU, taláre ďalších významných osobností fakulty STU a peleríny hostesiek fakulty STU, ak ich fakulta používa, uvedené v prílohe č. 3 tejto smernice rektora spravuje sekretariát dekana príslušnej fakulty STU, ktorý vedie ich evidenciu a zapožičiava ich organizátorovi akademického obradu alebo akademickej slávnosti konanej na STU alebo osobe ním poverenej.
4. Zapožičanie insígnií a talárov podľa bodu 1 až 3 tohto článku sa uskutočňuje na základe protokolu o prevzatí a vrátení insígnií a talárov (ďalej len „protokol“), ktorého vzor je uvedený v prílohe č. 4 tejto smernice rektora. Protokol sa vyhotoví v dvoch rovnopisoch, pričom jeden rovnopis zostáva pracovisku, ktoré insígnie a taláre spravuje a vedie ich evidenciu, a druhý rovnopis zostáva organizátor alebo osobe ním poverená, ktorá insígnie a taláre prevezme.
5. Podpísaním protokolu organizátor alebo osoba ním poverená zodpovedá za stav zapožičaných insígnií a talárov odo dňa prevzatia až do vrátenia späť príslušnému pracovisku, ktoré zapožičané insígnie a taláre spravuje a vedie ich evidenciu.
6. V prípade, že dôjde k poškodeniu alebo k odcudzeniu niektorej zo zapožičaných insígnií alebo talárov počas ich zapožičania, organizátor alebo osoba ním poverená je povinná túto skutočnosť zapísať do protokolu po skončení akademického obradu alebo akademickej slávnosti STU.
7. Organizátor alebo osoba ním poverená je povinná zapožičané insígnie a taláre vrátiť najneskôr na druhý pracovný deň pracovisku, ktoré ich spravuje a vedie ich evidenciu.
8. Pracovisko, ktoré insígnie a taláre spravuje a vedie ich evidenciu, je povinné skontrolovať stav vrátených insígnií a talárov na základe protokolu a podpíše ich prevzatie.
9. Insígnie a taláre sa vydávajú najneskôr jeden deň pred konaním akademického obradu alebo akademickej slávnosti konanej na STU, pričom organizátor alebo osoba ním poverená si v dostatočnom predstihu telefonicky dohodne termín prevzatia insígnií a talárov.
10. Na zapožičanie insígnií a talárov na slávnostné podujatia konané mimo STU, na ktorých sa STU zastupuje navonok, sa vzťahujú ustanovenia tohto článku primerane.

Článok 8

Prechodné a záverečné ustanovenia

1. Fakulty STU sú povinné zosúladiť vzhľad talárov akademických funkcionárov príslušnej fakulty STU a taláre ďalších významných osobností príslušnej fakulty STU podľa vzorov uvedených v prílohe č. 3 tejto smernice rektora najneskôr do 31. mája 2020. Do nadobudnutia nových talárov podľa tejto smernice rektora, môžu fakulty STU používať

taláre nadobudnuté do 31. októbra 2019 aj v prípade, že nezodpovedajú vzhľadu podľa prílohy č. 3 tejto smernice rektora, najneskôr však do 31. mája 2020.

2. Touto smernicou rektora sa ruší príkaz rektora č. 2/2005 Pravidlá používania a systém vydávania insígnií a talárov na STU zo dňa 9. februára 2005.
3. Táto smernica rektora sa v zmysle článku 3 bod 1 písm. b) smernice rektora číslo 4/2013-SR Pravidlá vydávania interných predpisov STU vydáva ako vnútorná organizačná a riadiaca norma STU vydaná rektorom.
4. Akékoľvek zmeny a doplnenia tejto smernice rektora sú možné len na základe číslovaných dodatkov k nej vydaných rektorom.
5. Neoddeliteľnou súčasťou tejto smernice rektora sú nasledovné prílohy:
  - a) Príloha č. 1: Zobrazenie insígnií STU a insígnií fakúlt STU.
  - b) Príloha č. 2: Zobrazenie talárov akademických funkcionárov STU, význačných hostí STU, pedela a pelerín hostesiek STU.
  - c) Príloha č. 3: Zobrazenie talárov akademických funkcionárov fakúlt STU, ďalších významných osobností STU a pelerín hostesiek fakúlt STU.
  - d) Príloha č. 4. Protokol o prevzatí a vrátení insígnií a talárov na STU.
6. Táto smernica rektora nadobúda platnosť dňom jej podpísania rektorom a účinnosť dňom 1. november 2019.

prof. Ing. Miroslav Fikar, DrSc.
rektor